

גיליון מס' 560 קדושים
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מזל טוב לידידינו החשוב הר"ר דוד כץ שליט"א
לרגל שמחת ארוסי בנו הבה"ח מאיר יוסף נ"י
עב"ג בת הרה"ג בנש"ק פאר מקדושים רבי
אליעזר דוב בער וואגעל שליט"א ממאנסי
נכדי צדיקים
בית מעזיבוס יאמפאלא ולמעב"ק

אבעלי אסופות - ספירת העומר

לברך שהחיינו לזמן הזה אבל אין הטעם משום אבילות דהא לא מצינו שאבל אסור לברך שהחיינו עכ"ל, והיינו דדוקא בימים שהם מצד עצמם ימי פורענות לדורות כימי בין המצרים שמגלגלין חובה ליום חייב כדאי' בגמ' תענית (כ"ט א') וערכין (י"א ב'), בזה אמר' דאין העת ראוי לברך בו שהחיינו לזה הזמן של פורענות וצער, אבל ימי הספירה מצד עצמם הם ימים טובים ומבואר במסכת שבת (ק"א א') דסמי דשתי להו בין דבחא לעצרתא מהני, ומבואר ברמב"ן וברבנו בחיי פ' אמור (פכ"ב ל') דבין פסח לעצרת הם כימי חול המועד, (תורתך שעשועי עמוד קצ"ח).

מנהג החזון איש לענין בגד חדש

בקונטרס הזכרונות ממרן החזו"א (סי' כ"ד ס"ז) הביא רבינו שהעידו על מרן החזו"א זצ"ל, שהביאו לו בגד חדש בימי הספירה, ולא רצה ללבוש עד ל"ג בעומר, ובל"ג בעומר לבשו בבקר כדי לפטרו בברכת מליש ערומים, וציין רבינו לס' מועד לכל חי שטוב שלא ללבוש בספירה בגד חדש שצריך לברך עליו שהחיינו עד ל"ג בעומר, ובאליה זוטא (סי' תצ"ג סק"א) כ' בשם רבינו ירוחם (ח"א נתיב ה') שאין אומרים זמן בספירה לפי שהם ימי דין, ובס' לקט יוסף לתלמיד התורה"ד (ספיה"ע ס"ו) הביא שאחר ר"ח סיון מיד שרי להליש בגדים חדשים ונראה שם שהקפיד על עצם לבישת בגד חדש אפילו בלא ברכת שהחיינו, וכן בס' תשובות ופסקים (סי' ס"ט) נדפס תשובת רב שרירא גאון שמחת אבילות מיתת תלמידי ר"ע נוהגין שלא לעשות כסות חדשה מפסח עד שבועות, ובס' עוללות אפרים (ח"ב מאמר ק"ס) כתב לפי שימי הספירה הם כנגד ימי חלדו של אדם לכן אין מברכין בה שהחיינו לאחר שחייו תלויים לו מנגד ואין בטוח מן המות וכו' בליקוטי מהר"ח מנהגי ימי העומר (עמוד קמ"ג) מס' הדרת קודש בשם ס' סודי רזא וספר עקרי הד"ט, וכתב דבספר מנהגים של מהר"ל ובכל בו ובמנהגים ובלבוש ובטור ושו"ע אין שום רמז מזה והביא שם בסדר ספיה"ע (עמוד קט"ו) ממטה משה (סי' תרס"ט) בשם ס' העקידה שמספר השבע שבועות הם דוגמת ז' נקיים ומספר ימי ריחוק אשה מבעלה ימי צער הם ואין יברך שהחיינו, ועי' בכה"ח (סי' תצ"ג סק"ד) דמותר לומר ברכת שהחיינו, באלו הימים מן הפסח עד ל"ג ושאינו בין המצרים דחורבן בית המקדש דחמיר לן טפי כמש"כ במאמר מדרכי (אות ב') ואין חילוק בין פרי למלבוש וכן כתב עיקרי הד"ט (סוף סימן כ"א) ויפה ללב (חלק ג' אות ג') וכן מורים בי מדרשא ואין חוששין למה שכתב בספר מועד לכל חי (סימן ר אות ז"ב) שמנהג טוב שלא לחנך מלבוש בין פסח לל"ג בעומר, ולמעשה ציין רבינו שבמשנ"ב (סי' תצ"ג סק"ב) מבואר דאם נזדמן לו שהחיינו בימי הספירה יכול לברך, והיינו גם בבגד חדש, ואולי הוא באופן שצריך כעת לבגד וא"א לו להמתין לל"ג בעומר, וכן נהג רבינו למעשה לגבי שהחיינו על פרי חדש, (אלא ד"א של הלכה פמ"ח ס"ח ועי' כה"ח סי' תקנ"א ס"ק ר"ה בשם דה"ח וחי' אדם לחלק בין שהחיינו לבגד חדש ועי' במשנ"ב סי' תקנ"א סקמ"ה ושעה"צ סקמ"ח).

בענין שירה בפה ושירי חזנות בימי הספירה

בענין שירה בפה כתב רבינו זצ"ל, שמעתי מאמור"ר זללה"ה שהמנהג להחמיר בין בין המצרים ובין בספירת העומר אבל לא בשבתות, (קרא עלי מועד פ"ב הערה ו), ולענין ניגון בעת שלומד השיב רבינו זצ"ל (שם לענין בין המצרים) לא ראוי, ואמר רבינו דאמנם גם שירה בפה אסור אבל בעת הלימוד מותר שלא נחשב שיר אלא לימוד אבל להמשך בניגון אין להתיר (שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' ט"ו), ובס' מעשה איש (ח"ז עמוד קנ"א), כתב, היה מי שלמד בבית מדרשו של החזו"א בתשעת הימים בניגון ונכנס א' ואמר לחזו"א שהלה שר בט' הימים אמר לו מרן ז"ל שלא להפריעו ולתת לו, ובתורת המועדים הביא בשם רבינו דיש להקל לשיר בפה ניגונים המעוררים עצבות כשירים על החורבן, נשאל רבינו, האם מותר לשמוע שירי חזנות בימי הספירה, והשיב, אסור. (מועדי הגר"ח ח"ב סי' רי"ט).

ניגון להזכיר כניסת שבת, בסעודת סיום, והכנסת ס"ח

נשאל רבינו זצ"ל, אם בימי הספירה מותר להפעיל ניגונים כמה דקות קודם שבת דהוי כדבר מצוה שהציבור ידע מתי שבת, והשיב אולי (מועדי הגר"ח ח"ב סי' ר"כ). אמר רבינו שמותר לנגן בכלי שיר בסעודת סיום בספירת העומר, (ידין משה ח"ט תשובה ב), ונהגו גם כן לרקוד לכבוד שמחת התורה (שיח הסיום אות ט"ו). נשאל רבינו זצ"ל, אומרים בשם הרב, שמותר לעשות הכנסת ספר תורה עם תזמורת בספירת העומר כמו בכל ימות השנה ולא צריך להמתין דוקא עד שלשת ימי הגבלה האם זה רק בבית כנסת שאין להם ס"ח או אף ביש להם מה לקרוא רק יש תורם שרוצה דוקא עתה בספירה לעשות כן מאיזה טעם, והשיב רבינו, גם כשיש להם, (בנתיבות ההלכה קובץ מ"ז עמוד קע"א).

שירים בגן ילדים לבחור שהתארס וקידוש לבנה

כתב רבינו זצ"ל, שלא ישמיעו שירים בגן ילדים אף בקטנים שלא הגיעו לחינוך (מועדי הגר"ח סי' ש), ואמר רבינו זצ"ל דלהרגיע התינוק ולילדים קטנים טוב שישיר להם משירי ט"ב ולא יכוין להנות מכך (תורת המועדים סי' תקנ"א ס"ה אות ד), ומה שנהגו חברים בישיבה לשיר לחתן אחר שמתארס אין להתיר בימים אלו (תורת המועדים סי' תקנ"א ס"ה אות ג), ולענין קידוש לבנה כ' שהמנהג לרקוד טובים מאורות, (אשי ישראל בסוה"ס תשובה ש"מ ובהערה לס' קרא עלי מועד פ"ג הערה ט ותורת המועדים סי' תקנ"א ס"ה אות ג').

בענין שהחיינו בימי ספירת העומר

כתב רבינו זצ"ל בשונה הלכות (סי' תצ"ג ס"ו) מהמשנ"ב (סק"ג) דבימי הספירה אין ראוי להרבות בשמחה שמתו בהם תלמידי ר"ע, ומ"מ אם נזדמן לו דבר שצריך לברך עליו שהחיינו יברך, ושמעתי מרבנו זצ"ל, דכוונת המשנ"ב דרשאי לברך לכתחילה באלו הימים שהחיינו, וכ"כ בס' בין פסח לשבועות (פט"ז הערה א), ואף על פירות חדשים שאין חיוב לברך השיב רבינו זצ"ל דאפשר לברך בימי העומר, (ירחון האוצר גליון ע"ח עמוד כ"ג), וכן נהג רבינו זצ"ל בעצמו (אלא ד"א של הלכה פמ"ח ס"ח), ואמר רבינו זצ"ל דיש שטענו בזה והחליפו ימי הספירה בימי בין המצרים דשם קי"ל (סי' תקנ"א ס"ז) דאין לברך שהחיינו, והחילוק בין ימי הספירה לימי בין המצרים הוא כמבואר במגן אברהם (סימן תקנ"א סעיף י"ז) דטעם האיסור לברך שהחיינו בימי בין המצרים הוא דכיון דהזמן ההוא זמן פורעניות אין

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטון

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

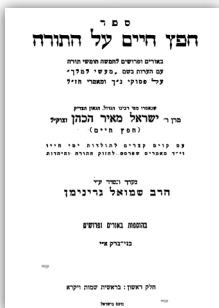
עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מזדור שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לַשְׁבּוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזָה"

משפחת גריינמן

רבי שמואל גריינמן חתנו של רבי שמריהו יוסף קרליץ, וגיסו של מרן החזון איש, ובניו הגדולים: רבי שמריהו, רבי חיים שאול, רבי פנחס דוד, ויבלחטו"א רבי מאיר שליט"א נשמה לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי שמואל גריינמן זצ"ל ומשפחתו

עמם על דעתם הכוזבת, או שישתוק לעיניהם עד שיבוא ברבים לפני קהל ישראל, ואז יבר את שיטתו האמיתית, ולהפוך את דעתם הכוזבת לעין כל, ואמר החפץ חיים, שבאמת אין אנו יודעים מהי הדרך הנכונה, אבל מזה שיהושע זכה להיות הממשיך של משה, ולא כלב, רואים שזו הדרך! (וראה בספר חפץ חיים על התורה שם הובא רק חלק מהדברים).

שער ספר 'חפץ חיים' על התורה
שהוציא רבי שמואל גריינמן

הכל לפי הענין

פעם הראה רבי שמואל לחזון איש שבעיתון אחד בחוץ לארץ, פורסם שרב אחד ביקר בביתו של החזון איש במנחה בשבת וראה שם כמה הלכות 'חריגות': שהחזון איש לבש טלית בשעת מנחה גדולה, ושקראו בתורה מפרשה הקודמת, והוראה נוספת.

וכאשר שמע מכך החזון איש נענה: הכל אמת אך לכל דבר היתה סיבה שונה ואי אפשר ללמוד מכך הלכה. התעטפתי אכן בטלית כי המעיל נקרע, וקראו מפרשה הקודמת כי הוא טעה והתחיל מפרשה קודמת אז אמרתי שיקרא כך.

מה הכוונה בעל הבית

סיפר שפעם אמר לחזון איש, כי בשהותו בארצות הברית אמר לו איש אחד בלגלוג על מרן החפץ חיים 'כי הוא היה בעל הבית', נענה החזון איש: אכן, הוא היה בעל הבית, אבל על כל התורה כולה!

בענין קרקע כל שהוא לדין פרוזבול

כתב הרמב"ם פ"ט משמיטה ויובל ה"ט, אם אין קרקע ללוה, מוכר לו המלוה כל שהוא בתוך שדהו. פירש רש"י בגיטין ל"ז א' ואף על פי שאינו שוה כל החוב הא אמרן אפילו מלא מחט גובה מלא קרדום (לעיל ל' ב') כמעשה דקטינא דאב"י (בכתובות צ"א ב') וכתב הרשב"א ואף על גב דאי אמרי ליה דמי קטינא דארעא אינו חוזר וגובה (כמו שאמרו בכתובות שם) מכל מקום כיון דאי לא אמרי ליה גובה וחוזר וגובה על זה סמכו והתקינו.

והקשה דודי הגאון רבי שמואל גריינמן זצ"ל (בספר משפחת רם סימן ט') דהא לא שייך אלא גבי יורשים אבל כשגובה מהלוה עצמו אפילו אם יאמר דמי קטינא גובה וחוזר וגובה, ועוד דלפי טעם זה למה אין כותבין אף על המטלטלין דאף מהם ראוי לגבות ולחזור ולגבות דדוקא ביתמי מטעם דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב לא שייך ענין זה אלא בקרקע אבל מהלוה עצמו יכול לטרוף אפילו גלימא כו' ואם כן כל כמה דיפרע לו מעות יחזור ויגבה עוד מהמטלטלין כל זמן שלא נשלם החוב עד גמירא.

ונראה דמה שכתב רש"י דאין המלוה סומך אלא על הקרקע ובבבא קמא י"ב א' כתב משום דלא מחסרי גוביינא, היינו משום דקרקע זו נשתעבדה לו וגובה גם מהיתומים והלקוחות משום שהשעבוד חל עליהם אבל מטלטלין אין שום שעבוד חל עליהם ולכן אין גובה מהיתומים ולקוחות ורק מיניה משום שהגברא נשתעבד בכל מה שיש לו בין מקודם בין מאחר כך מוציאין ממנו ולא משום שעבוד נכסים אלא משום שעבוד הגוף ולכן אין גובין מיתומים ולקוחות.

וזהו שהסביר רש"י דבקרקע יש אופן שגובה מיתומים כל החוב כמעשה דקטינא דאב"י וממילא מוכח שיש שעבוד על הקרקע עד שישלים לגבות כל חובו אבל מה שגובה מהלוה עצמו גם מהמטלטלין גובה ואין זה משום השעבוד שיש עליהם רק משום שעבוד הגוף שיש על הלוה ועל זה אין סומך המלוה שמא יפול ליד יורשים וכהאי גוונא ולא יוכל לגבות.

ועל זה כתב הרשב"א כיון שיש אופן שגם מהיתומים יגבה כל החוב מהקרקע סומך על זה אף על גב שיש אופן שלא יגבה מכל מקום סומך על זה ומלוה לו (דרך אמונה פרק ט' משמיטה ויובל ה"ט בבאור ההלכה ד"ה כל)

רבי שמואל זללה"ה נולד בשנת תרמ"ט נולד ברוסיה, ובצעירותו התגורר בוילנא שם נישא למרת צביה, בתו של הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ שנלב"ע זמן קצר קודם. היה מקורב מאוד למרן החפץ חיים והגאון רח"ע גרודזינסקי זי"ע, והיה שליחם בהרבה עניני ציבור שעלו על הפרק. כמו כן היה שותף בהקמת 'ועד הישיבות' ובהוצאת ספרי גיסו מרן ה'חזון איש', ושמו אף מופיע בראש הספר כמי שניתן להשיג אצלו, כאשר התגורר בארצות הברית ניהל את ישיבת 'תפארת ירושלים' והיה הרוח החיה בהרבה עניני הכלל. בשנת תש"ח עלה והשתקע בארץ ישראל, ונלב"ע י"ג אדר א' תשי"ז.

משפחת רבי שמואל גריינמן

בנו הגדול רבי שמריהו

בנו רבי חיים שאול

בנו רבי פנחס דוד

יבלחטו"א בנו רבי מאיר

חתניו רבי בנימין בינוש פינקל - אודותיו כתבנו בפרשת יתרו תשפ"ג

ורבי שרגא וילמן

כשעלה ארצה

דודו של רבינו, רבי שמואל זצ"ל עלה ארצה בערוב ימיו בשנת תש"ח ומאז הכירו רבינו. והיה בניהם ידידות רבה, והיה רבינו מזכירו לשבח שכשהיה דר בחו"ל היה שולח לפעמים כסף למחייטיו של גיסו מרן החזון איש, והוא גם דאג להדפיס את ספרי חזון איש עוד בוויילנא, ושמו אף מופיע בראש ספרי חזון איש כמי שניתן להשיג אצלו. ואחרי כן גם סייע להפיץ ולמכור את ספרי קהילות יעקב.

וענינותו של החזון איש היתה כה גדולה, שלא היה לו ש"ס בבלי משלו, וכשעלה רבי שמואל ארצה מסר לחזון איש את הש"ס שלו שילמד בו. ורבינו היה שומע ממנו עובדות רבות ממרן גדולי ישראל בדור הקודם, מרן החפץ חיים ומרן בעל האחייעזר. את ספרו של ר' שמואל 'חפץ חיים על התורה' עם ההוספות מעשי למלך, חיבב רבינו והיה מרבה להזכיר.

וציין שר' שמואל שימש כשליח ציבור במנין של מרן החזון איש בימים נוראים (ואחרי פטירתו שימש כש"ץ בכולל 'חזון איש').

רבי שמואל גריינמן (מימין) עם רבי משה פיינשטיין

העלימו ממנו את ה'שואה'

ר' שמואל סח שהחזון איש התבטא בפניו לאחר שנות ה'שואה' הנוראה "נַעַן אֵיךְ נָאֵלַט גִּיווּסְקִי, נָאֵלַט אֵיךְ דָּוִס נִישַׁט צו גִּילְאָזְעֵן", (פירוש, אם היית נותן לא הייתי נותן שזה יהיה).

מעלת הבזיון

סיפר ר' שמואל שפעם נשלח על ידי החפץ חיים לאיזה ענין אחד, והיה לו הרבה צער ובזיון מהענין ההוא, וכשחזר לחפץ חיים וסיפר לו, ענהו: אדרבה, עליך לשמוח שנזדמן לך להתבזות ולהצטער עבור דברי תורה, ומצינו (עין ילקוט שמעוני ריש יחזקאל) שיחזקאל בן בוזי נקרא על שם שנתבזה (וע' בספר חפץ חיים על התורה, מעשי למלך פרשת בהעלותך, ובקריינא דאגרתא חלק א' אגרת רנ"ג העובדא הנ"ל בנוסח דומה).

לא להתווכח עם הרשעים

בפרשת שלח (י"ג כ"ב) וברש"י, שכלב לבדו הלך ונשתטח על קברי אבות ויהושע לא הצטרף עמו. ושמעתי מרבי שמואל גריינמן שאמר טעם לזה בשם החפץ חיים, כי הנה יש שני דרכים בעבודת ה', בעת שמתגברים כוחות התועים בעולם, אם לפרסם שיטתו האמיתית לעיניהם ויריב

(מערכת וארכיון "דברי שי"ח" שומרת לעצמה את כל הזכויות ואין להעתיק ללא רשות).